

D ů v o d y:

Rekursu nelze upřítí oprávnění. Žalobce podal na žalovaného žalobu o zaplacení nedoplatku tržové ceny 14.000 Kč. Pro posouzení věcné příslušnosti bylo rozhodným, že žalobce domáhal se žalobou zaplacení částky 5.000 Kč přesahující, čímž byla příslušnost sborového soudu dle zákona odůvodněna (§ 50 j. n.). Dle § 29 j. n. zůstal soud pro vyřízení sporu o žalobě příslušným až do jeho ukončení i když žalovaný v odpovědi uplatňoval nároky ze správy pro vady koupeného dobytčete (§ 923 obč. zák. a § 49 čís. 8 j. n.).

Čís. 2012.

Přerušení valutových sporů (nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n.).

Spory, jež zahájeny byly již za platnosti nařízení čís. sb. z. a n. 173/1921, jest jen přerušiti, nikoliv dosavadní řízení zrušiti.

Není vždy rozhodujícím bydliště strany; přichází v úvahu i její závod, jenž v tom kterém případě byl na obchodu účastněn.

Pokud jest přerušiti spory z kontokorentního spojení, trvavšího i po 26. únoru 1919.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1922, R I 1313/22.)

Žalobou zadanou na soudě roku 1922, domáhala se tuzemská banka na žalovaném majiteli tuzemského závodu, bydlícím ve Vídni, zaplacení pohledávky z běžného účtu, týkajícího se obchodování tuzemského závodu žalovaného. Námitku nepřipustnosti pořadu práva, vzhledem k nařízení čís. sb. z. a n. 173/21 soud první stolice zamítl s poukazem k tomu, že žalovaný měl v tuzemsku v Kraslicích podnik, na nějž se vztahovala zažalovaná pohledávka, a pojav toto usnesení do rozsudku, rozhodl ve věci samé. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. **D ů v o d y:** Dle § 87 j. n. mohou majitelé obchodních podniků ve sporech, vztahujících se na podnik, býti žalováni u soudu toho místa, v němž se závod nalézá. Žalovaný sám praví, že mu bylo raděno, aby jeho tuzemský podnik v Kraslicích k urychlení skoncování obchodního spojení učinil dispozici u žalobkyně, z čehož jasně plyne, že zažalovaný nárok kotví v příhodě, kteráž jest v hospodářské souvislosti s podnikem v Kraslicích. Mimo to by tu bylo sudiště § 99 j. n., poněvadž žalovaný má v Kraslicích bezpochyby jmění. Dle § 1 vládní nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n., kteréž vládním nařízením ze dne 20. prosince 1921, čís. 427 sb. z. a n. bylo zachováno v platnosti, nemohou však pohledávky znějící na rak.-uh. koruny, jež vznikly před 26. únorem 1919 mazi fysickými nebo právníckými osobami, z nichž jedna měla dne 26. února 1919 své sídlo v Československé republice a druhá v Rakouské republice za platnosti tohoto nařízení soudně býti uplatňovány. V tomto případě není žalována firma Max. O. v Kraslicích, nýbrž její majitel, který dne 26. února 1919 měl bydliště ve Vídni. Ježto žalobkyně měla sídlo v Praze, sporná pohledávka vznikla před 26. únorem 1919, a měna mezi stranami jest

sporná, měla žaloba soudem prvé stolice býti odmítnuta pro nepřipustnost pořadu práva.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Vládní nařízení ze dne 21. dubna 1921, čís. 173 sb. z. a n. zakazuje v odstavci prvním soudní vymáhání peněžitých závazků, v předpisu tom blíže vytčených za podmínek tamže uvedených a ustanovuje v odstavci druhém jako důsledek zákazu toho přerušení zahájených řízení soudních. Ustanovení toto, jež platí dosud, je vztahovati i na případy, v nichž spor byl zahájen již za platnosti tohoto nařízení (výnos min. sprav. ze dne 26. dubna 1921, čís. 10 věstn.). Napadené usnesení, zrušující rozsudek i řízení jemu předcházející a odmítající pro tentokráte žalobu, neodpovídá uvedenému předpisu. Nejvyšší soud není však s to přerušiti sám řízení ve smyslu nařízení, ježto nebyly aspoň vzhledem k celé zažalované části prokázány veškeré jeho podmínky. Že valuta jest sporná, je patrné z odpovědi na žalobu. Nesporno je dále, že žalobkyně měla v rozhodný den sídlo v Praze a že žalovaný bydlil tehdy ve Vídni. Žalován je Dr. Max O. prot. Kaufmann und Inhaber der gleichnamigen Firma in Graslitz, wohnhaft in Wien, žaloba počíná tvrzením: Wir standen mit dem Beklagten und seiner Firma in Graslitz im Kontokorrentverkehre . . . a žalobní prosba navrhuje odsouzení tohoto žalovaného. Přes to však nelze hned předem zamítnouti náhled procesního soudu, že bydliště strany není za uvedených okolností rozhodující, nýbrž bude uvažovati o tom, zda nejde tu o samostatnou jednotku hospodářskou ve smyslu nařízení vlády ze dne 7. srpna 1922, čís. 265 sb. z. a n. poslední odstavec § 1, a zda jednotka ta měla v rozhodný den sídlo v území tohoto státu. V tomto případě nelze řízení přerušiti ohledně pohledávek, jež vztahují se výhradně na tuto hospodářskou jednotku. Procesní soud dospěl v tomto směru k přesvědčení, že závod žalovaného v Kraslicích byl naprosto samostatným a nezávislým, a že tento spor týká se výhradně tohoto závodu. Odvolací soud pokládá za rozhodující bydliště majitele firmy, což by bylo jedině správné v tom případě, kdyby kraslický jeho závod nebyl samostatnou hospodářskou jednotkou. Tato skutečnost nebyla odvolacím soudem zjištěna, a je proto třeba řízení v tomto směru doplniti. Konečně jde o poslední otázku, kdy vznikla zažalovaná pohledávka. Odvolací soud předpokládá, že se tak stalo před 26. únorem 1919, žalobkyně však vytýká právem nedostatek skutkových předpokladů pro toto zjištění. Zažalována je totiž pohledávka z kontokorentního spojení částkou, jež pro žalobkyni vyplývala dnem 10. června 1921. Žalovaný přednesl sám, že pokračoval v obchodním spojení se žalobkyní i po kritickém dnu, a dle zjištění procesního soudu dluhoval žalovaný žalobkyni z tohoto spojení koncem února 1919 61.004 Kč 60 h, kdežto zažalována je částka 68.636 Kč. Tomuto zjištění odporuje ovšem uvedený předpoklad odvolacího soudu, jenž se vůbec nezabýval spornými okolnostmi po stránce skutkové, a není proto možno nejvyššímu soudu převzítí předpoklad ten jako skutkové zjištění. Vládní nařízení čís. 173 nevztahuje se ovšem na pohledávky vzniklé po rozhodném dnu. Bude

proto možno řízení přerušiti, nebude-li závady shora uvedené, pouze vzhledem k částce, již odvolací soud zjistí jako dluh žalovaného z 26. února 1919, kdežto vzhledem ke zbytku bude nutno v odvolacím řízení pokračovati bez ohledu na toto vládní nařízení..

Čís. 2013.

Spory dle zákona o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. jsou výlučně přikázány samostatným soudům obchodním nebo obchodním senátům sborových soudů; příslušnost okresního soudu nepřichází vůbec v úvahu.

(Rozh. ze dne 15. listopadu 1922, R I 1320/22.)

Žalobce utrpěl úraz na dráze a domáhal se na základě zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. na okresním soudě náhrady škody 5.000 Kč. Námitku věcné nepřislušnosti soud první stolice zamítl, rekursní soud jí vyhověl a žalobu odmítl. Důvody. Nárok touto žalobou uplatňovaný opírá se o zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. Příslušnost pro takovéto žaloby upravena je v § 3 téhož zákona, dle kterého patří žaloby ty k obchodnímu soudu a to dle volby žalobce k obchodnímu soudu sídla žalovaného podniku, anebo v jehož obvodu se příhoda stala a to bez ohledu na výši nároku. Ustanovení to bylo dle čl. VI. uv. zák. ze dne 1. srpna 1895, čís. 110 ř. zák. zachováno v platnosti a dle zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. (čl. II. čís. 1) nastala pouze ta změna, že i takové spory až do výše 10.000 Kč nyní rozhoduje samosoudce obchodního soudu, po případě příslušného krajského soudu (§ 51 poslední odstavec j. n.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Nárok žalobní uplatňován je podle zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. Tento vstoupil v účinnost za platnosti jurisdikční normy ze dne 20. listopadu 1852, čís. 251 ř. zák., již upravena byla věcná příslušnost obchodních soudů a sborových soudů první stolice, určených k výkonu obchodní pravomoci. Těmto byly výlučně přikázány spory směnečné, kdežto rozepře, uvedené v § 57, mohly býti vzneseny i na obecné soudy, nebylo-li v místě obchodního soudu anebo soudu opatřeného obchodní pravomocí. Tohoto ustanovení, jež by uznávalo i příslušnost obecných soudů, nemá § 3 zákona o ručení železnic, upravující jak věcnou tak i místní příslušnost pro žaloby z příhod v dopravě, a je proto ustanovení jeho rozuměti tak, že spory, podle něho zahájené, přikázány byly jen obchodním soudům anebo sborovým soudům, opatřeným obchodní pravomocí, na jejichž místo vstoupily samostatné soudy obchodní nebo obchodní senáty sborových soudů uvedené v § 51 j. n. (nynější). Tato, převzavši předpis § 3 zákona o ručení železnic, neomezila příslušnosti obchodních soudů na spory, v nichž předmět jich přesahuje určitou částku peněžitou, jak učinila u rozepří, vytčených pod čís. 1 a 2 § 51. Žaloby, uplatňující nároky podle tohoto zákona mohou proto vzneseny býti pouze